

Achtergronden van de DMT-oefenmap

De kwaliteit van de DMT-oefenmap

Bijna alle scholen zijn in het bezit van de DMT-oefenmap van Pravoo en hebben

de ervaring dat de map een gunstige invloed heeft op leesontwikkeling van kinderen met leesproblemen of dyslexie. De map is gebaseerd op drie uitgangspunten, namelijk:

- 1. De analyse van de 11 DMT-niveaus. Die analyses staan in de DMT-map iedere keer aan het begin van een DMT-niveau op een zwarte pagina aangegeven.
- 2. Het uitgangspunt dat het belangrijk is dat kinderen oefenen op het gebied van drie leestypen, nl. losse woorden, zinstypen en teksten. De verantwoording voor het oefenen van losse woorden is in een apart artikel gebeurd. Zie daarvoor de website van Pravoo: www.pravoo.com en klik dan op de tegel: Dyslexie en Leesproblemen. Daar kunt u dat artikel downloaden.
- 3. Het advies van de Gezondheidsraad. Over dat advies wordt in het nu volgende meer informatie geboden.

Het advies van de Gezondheidsraad

In september 1995 is er een advies uitgebracht door de Gezondheidsraad aan de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur over dyslexie. Dat rapport is toonaangevend voor iedereen die zich met dyslexie bezighoudt. Het is ook wel bekritiseerd, maar veel inhoud worden als norm gehanteerd.

M.b.t. begeleiding van kinderen en ouderen met dyslexie stelt het advies:

Een behandeling van dyslexie dient minstens (leer-) taakgericht te zijn, mogelijk gebruik makend van principes ontleend aan de cognitieve psychologie, de orthopedagogiek, de neuropsychologie en de linguïstiek.

De commissie heeft de volgende voorstellen gedaan:

1. Taakgerichtheid

Volgens de commissie dient een behandeling van dyslexie minstens (leer-)taakgericht te zijn.

De Pravoo-reactie op dit eerste kenmerk:

Kenmerkend voor de leertaakgerichtheid is dat de speciale leesbegeleiding vooral plaats moet vinden aan de hand van het lezen zelf en geen activiteiten moet bevatten die ver van het lezen afstaan. Vooral het denken in deelvaardigheden speelt een grote rol. In alle Pravoo-pakketten wordt een stap verder gegaan en wordt een PROCESgerichte aanpak voorgesteld, waarbij het leren van het leesproces (ook de tekstverwerking) en het spellingproces (bij het pakket Voorspel) centraal staan. Kenmerkend voor veel kinderen met leesproblemen is juist dat ze die deelvaardigheden wel beheersen, maar toch niet tot lezen komen. Er is dan o.a. sprake van een integratiedeficiet. De consequentie hiervan is dat tijdens de procesbegeleiding de deelvaardigheden geïntegreerd en niet losstaand aan de orde moeten komen. De DMT-map is procesgericht, omdat ook het aanpakgedrag wordt aangeleerd. **In de DMT-map is dit te zien op blz. 4 en 5.**

Wij zouden dit algemene kenmerk van de begeleiding graag in algemene zin aanvullen met de opmerking dat men gebruik dient te maken van orthodidactische technieken (zie Orthovisies 28) en Werkboek 3 in het kader van het Passend onderwijs, nl. Het techniekenboek. **In de DMT-map is dit te zien op blz. 8 t/m 12.**

2. De cognitieve psychologie

Volgens de commissie dient een behandeling van dyslexie minstens (leer)taakgericht te zijn, mogelijk gebruik makend van principes ontleend aan de cognitieve psychologie.

De Pravoo-reactie op dit tweede kenmerk:

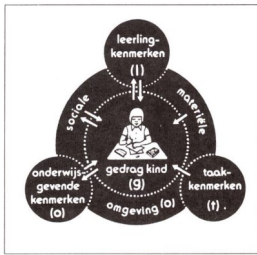
Het cognitieve kenmerk komt men in nogal wat publicaties tegen, zonder dat dat geconcretiseerd is. Binnen de Pravoo-visie is de cognitieve benadering een basiskenmerk in de vorm van het bevorderen van het probleembewustzijn, het procesbewustzijn, het evaluatiebewustzijn en het transferbewustzijn. **(Zie in de map blz. 3)** Met name dat laatste

aspect ontbreekt in de visie van de commissie; men heeft het probleem van de beperkte transfer of training nergens aan de orde gesteld. Bij veel kinderen met leesproblemen is er een groot verschil tussen het leesgedrag op toetsen en het toegepast lezen. Dat verschil is vaak ook duidelijk bij het dictegedrag en het gedrag van de toegepaste spelling.

Voor het lezen is dat in de DMT-map te zien op blz. 2 t/m 6.

3. Orthopedagogiek

Volgens de commissie dyslexie moet een behandeling van dyslexie minstens (leer)taakgericht te zijn, mogelijk gebruik makend van principes ontleend aan de orthopedagogiek.

De Pravoo-reactie op dit derde kenmerk:

Pravoo heeft dit begeleidingskenmerk uitgewerkt in het GLOOT-model voor de diagnose en in de begeleiding. Daarmee wordt aangegeven dat er niet uitsluitend

technisch gekeken wordt naar een toetsgedragsanalyse, maar dat tevens wordt bekeken wie het kind achter het leesprobleem is, zodat ook verdere intellectuele, emotionele en sociale gevolgen van de beleving van de leesproblemen voorkómen kunnen worden. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat het gedrag (G) van het kind veroorzaakt wordt door:

- -de aangeboren leerlingkenmerken (L)
- -de onderwijsgevende kenmerken (O)
- -de kenmerken van de sociale en materiële omgeving (O)
- -de kenmerken van de taak (T)

Dat betekent dat u:

-faalangstige kinderen succes laat ervaren. **Zie in de DMT-map de Stappenkaart op blz. 16.**

- Bij kinderen met weinig interne structuur zeker de volledige verantwoorde begeleidingssessie toepast. **Zie blz. 3-6 uit de DMT-map.**
- Bij kinderen met ernstige dyslexie de Programma-aanpak toepast. **Zie blz. 7 uit de DMT-map.**
- Bij kinderen met taalproblemen **de oriëntatie-oefening van punt 2 op blz. 4 van de DMT-map toepast.**

Deze voorbeelden geven aan het bij dit begeleidingskenmerk erom gaat rekening te houden met de achtergrond- en andere kenmerken van een kind.

4. Neuropsychologie

Een behandeling van dyslexie dient minstens (leer)taakgericht te zijn, mogelijk gebruik makend van principes ontleend aan de neuropsychologie.

De Pravoo-reactie op dit vierde kenmerk:

Hierbij gaat het o.a. om de zgn. Bakker-aanpak. Binnen de DMT-map is dat aangegeven op het algemeen diagnose en handelingsplanblad.

-Het P-type kind leest spellend en moet weer meer taalgericht lezen in de vorm van de zinsbladen uit de DMT-map. **Zie in de DMT-map hetgeen is aangegeven bij de zinsbladen op blz. 12.**

-Het L-type leest radend en moet leren beter te kijken naar wat er staat. **Zie in de DMT-map de leesbegeleidings-technieken zoals aangegeven bij categorie 12.3 op blz. 13. Ook het onderstrepd lezen (blz. 5) is belangrijk.**

5. Linguïstiek

Een behandeling van dyslexie dient volgens de commissie dyslexie minstens (leer)taakgericht te zijn, mogelijk gebruik makend van principes ontleend aan de linguïstiek.

De Pravoo-reactie op dit vijfde kenmerk

Hierbij wordt er vanuit gegaan dat leesproblemen te maken hebben met de verwerking van taal.

Binnen de DMT-map is dit als volgt uitgewerkt:

- **Opname van zinsbladen in de map**
- **Bij de behandeling van de bladen worden ook woortbetekenissen behandeld. Zie blz. 4 van de DMT-map**

Volgens de commissie bestaat er geen wetenschappelijke grond voor behandelingsvormen als:

1. visuele training, inclusief het gebruik van prismaglaz en getinte glazen
2. training gericht op de neurologische organisatie
3. training gericht op de lateraliteit
4. training gericht op de balans
5. perceptietraining.

Daarnaast is men terughoudend t.o.v. medicijn-gebruik. Persoonlijk zouden we deze keuzen wat willen nuanceren. Pravoo doet veel onderzoek bij kinderen die uitbehandeld zijn met een van de bovenstaande behandelvormen. We hebben ervaring met zeven kinderen met een prismabril en kunnen stellen dat die bril inderdaad geen plotselinge verbetering van het leesgedrag liet zien, maar bij de kinderen wel de ervaring gaf van: de woorden bewegen niet meer, ik heb minder last van hoofdpijn. Die bril kan er in sommige gevallen voor zorgen dat de voorwaarden om leesbegeleiding te ontvangen beter vervuld zijn.